

Οι Πόλεμοι Αλλαγής «Καθεστώτος»

Και Οι ολοκληρωτικοί πόλεμοι

Έννοια Πολέμου

- «Πράξη βίας προκειμένου να εξαναγκάσουμε τον αντίπαλο να εκτελέσει τη βούλησή μας» (**Clausewitz, Vom Kriege,**)
- Η συνέχιση της πολιτικής και με άλλα μέσα (Ο.π.)
- Ο πόλεμος, ως έννοια είδους προς την έννοια γένους της βίας: οργανωμένη, θεσμοποιημένη, εργαλειακή, οριοθετημένη.
- Κατά τον **Kallen** η οργάνωση των αντιμαχόμενων ενόπλων δυνάμεων πίσω από τις γραμμές μάχης τείνει σε σύγχρονους πολέμους να αγκαλιάσει όλες τις μη στρατιωτικές δραστηριότητες, βιομηχανικές, παραγωγικές και εμπορικές, καθώς και τα κοινωνικά συμφέροντα και τις ατομικές συμπεριφορές

Ολοκληρωτικός Πόλεμος

- Η ειδολογία του πολέμου είναι εξαιρετικά εκτεταμένη
- Σε αυτήν εντάσσεται ο ολοκληρωτικός πόλεμος
- Συναρτάται των μέσων, των εμπολέμων, των οπλικών συστημάτων και των σκοπών
- Η αλλαγή των πολιτικών θεσμών ενός κράτους δια της βίας αποτελεί την προφανέστερη μορφή ολοκληρωτικού πολέμου με δεδομένη την πολιτική φύση του πολέμου (συνέχιση πολιτικής)- κάθε ολοκληρωτικός πόλεμος εν τέλει φιλοδοξεί να γίνει πόλεμος αλλαγής «καθεστώτος»

Επεμβάσεις
αλλαγής
καθεστώτος
(κυβέρνηση ή
καθεστώς;)

- Πριν ακόμα προχωρήσουμε στη συζήτηση περί της ουσίας των πολέμων αλλαγής καθεστώτων έχει σημασία να θέσουμε το ερώτημα; Πότε μια κυβέρνηση μετατρέπεται σε “καθεστώς”;
- Η διαστροφή των όρων στην υπηρεσία των διεθνοπολιτικών επιδιώξεων

Διεθνές δίκαιο- κρατική κυριαρχία

- Η σχέση κρατικής κυριαρχίας- αυτοδιάθεσης- ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- Η κρατική κυριαρχία ως όριο προς τα μέσα αλλά και κανοναρχημένη λόγω της συμμετοχής στη διεθνή κοινότητα
- Ο ρόλος του καταστατικού χάρτη
- Οι νόμιμες μορφές επέμβασης στο εσωτερικό των κρατών

Κρατική κυριαρχία και νομιμοποίηση

- Πληθυσμός
- Έδαφος
- Πολιτικοί Θεσμοί- πραγματική διακυβέρνηση
- Η τήρηση των υποχρεώσεων απέναντι στη διεθνή κοινότητα ως στοιχείο όχι διαπίστωσης της κρατικής κυριαρχίας και γέννησης νομιμότητας αλλά νομιμοποίησης συμμετοχής στους θεσμούς της διεθνούς κοινότητας
- Αντικειμενικά και δεοντολογικά κριτήρια –βλ. *περίπτωση κομμουνιστικής Κίνας και συμμετοχής της στον ΟΗΕ- ανατροπή Γιανουκόβιτς στην Ουκρανία*

Γιατί
αναπτύχθηκαν οι
θεωρίες αλλαγής
καθεστώτων;

- Η σύντομη- επιφανειακά ανέφελη- κυριαρχία των ΗΠΑ μετά τον Ψυχρό Πόλεμο
- Ο «Αμερικανικός» αιώνας
- Η απόπειρα επανασχεδιασμού του Παγκοσμίου χάρτη, μέσα από μικρό- ολοκληρωτικούς «αυτοκρατορικούς» Πολέμους, στα «σύνορα» της αυτοκρατορίας
- Η δικαιολόγηση μέσα από τον βιασμό των εννοιών του διεθνούς δικαίου

«Εύκολοι»
πόλεμοι από
«ψηλά» και από
«μέσα»

- Οι επεμβάσεις αλλαγής καθεστώτος, στην σύγχρονη φάση τους σχεδιάστηκαν από τις ΗΠΑ ως πόλεμοι «από μέσα» και από «ψηλά».
- Το πρώτο κλειδί είναι η αξιοποίηση εσωτερικών αντιθέσεων, ούτως ώστε να απονομιμοποιηθεί από μέρος της διεθνούς κοινότητας η κυβερνητική δομή
- Οικονομικές και πολιτικές κυρώσεις
- Επέμβαση κατά προτίμηση με τη χρήση αεροπορίας και με μικρή εμπλοκή χερσαίων δυνάμεων της επεμβαίνουσας δύναμης (Κοσσυφοπέδιο- Λιβύη)

Κοσσυφοπέδιο- Λιβύη

- Επίκληση γενοκτονίας ή εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας
- Διεθνής εκστρατεία κατά των κυβερνήσεων και απονομιμοποίησης από κρατικούς και μη κρατικούς δρώντες
- Ενίσχυση –πρώτα αφανής και κατόπιν προφανής- ενόπλων ομάδων στο εσωτερικό
- Απόδοση καθεστώτος εκπροσώπησης του λαού ή μέρους του, στις ένοπλες ομάδες από το εσωτερικό
- Αδράνεια άλλων διεθνών δρώντων- βλ. Ρωσία, Κίνα
- Επέμβαση κυρίως με χρήση αεροπορίας και ειδικών δυνάμεων

Αποτελέσματα

- Ακρωτηριασμός ή διάλυση κρατών
- Απόπειρα ελέγχου της εσωτερικής Πολιτικής ζωής
- Ληλασία των εθνικών οικονομιών
- Η ανοικοδόμηση και η σταθεροποίηση δεν επιτυγχάνεται ποτέ, βάσει της εμπειρίας μας

Συρία- Χάρτης

Συρία- Σύντομη Ιστορική αναφορά

- Η Συρία ιστορικά έχει διεκδικηθεί από αρκετές αυτοκρατορίες·
- Μετά την αρχική διακήρυξη της ανεξαρτησίας της, μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, η Συρία εισέβαλε από τη Γαλλία. Η γαλλική κατοχή ονομάστηκε ως «εντολή», αν και ήταν μια βαθιά περίπτωση αποικισμού.
- Η εξέγερση του 1925-26 αντιμετωπίστηκε με βάνανυση βία από τη Γαλλία.
- Η ανεξαρτησία της Συρίας ανακηρύχθηκε το 1946, από τον **Shukri al-Kuwatli**, ο οποίος εξελέγη πρώτος πρόεδρος της Συρίας
- Το 1947 ιδρύθηκε το κόμμα **Baath**.
- Το 1958, η Συρία και η Αίγυπτος σχημάτισαν την Ενωμένη Αραβική Δημοκρατία.
- Το 1961, μετά τη δυσαρέσκεια με την Αίγυπτο, αξιωματικοί του στρατού κατέλαβαν την εξουσία και διέλυσαν την ένωση.
- Το 1963 ο Μπάαθ κατέλαβε την εξουσία.
- Μετά την ήττα στον πόλεμο του 1967 από το Ισραήλ, ο **Hafez Al Assad** κατέλαβε την εξουσία το 1970.

Συρία- Σύντομη Ιστορική Αναφορά II

- Ο **Hafez Al Asad** επέβαλε ένα αυταρχικό σύστημα από τη μία πλευρά, ενώ την άλλη προσπάθησε να προωθήσει τον εκσυγχρονισμό του κράτους και την οικοδόμηση μιας κατά βάση κοσμικής κοινωνίας.
- Η εξωτερική πολιτική του, παρά το γεγονός ότι υπήρξε σταθερά συμμαχική προς την ΕΣΣΔ και τη Ρωσία και εχθρική προς το Ισραήλ, έχει με την πάροδο του χρόνου διακυμάνσεις.
- Τέτοια «ανοίγματα» καθώς και μια σχετική «φιλελευθεροποίηση» εντάθηκαν μετά το θάνατό του, όταν ανέλαβε την εξουσία ο πρόεδρος Μπασάρ Αλ Άσαντ.
- Όπως και άλλες Μπααθικές κυβερνήσεις, εκτός από τον εκσυγχρονισμό της κοινωνίας εισήγαγε πολιτικές κράτους πρόνοιας.
- Από το 2003 έως το 2009 το ΑΕΠ της Συρίας αυξανόταν με ταχείς ρυθμούς. Η οικονομία της Συρίας βελτιωνόταν από την άποψη της συσσώρευσης κεφαλαίου και είχε πολύ χαμηλό ποσοστό δημόσιου χρέους ανά ΑΕΠ.
- Μετά την 11/09, η Συρία συνεργάστηκε εν μέρει με τη Δύση στον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας. Ο Μπασάρ Αλ Άσαντ επαινέθηκε ως μεταρρυθμιστής.
- Μετά τον πόλεμο του Ισραήλ κατά της Χεζμπολάχ το 2006, η στάση αυτή από πλευράς της Δύσης άρχισε να αλλάζει

Συρία: Ιστορική Αναφορά III

- Το 2011, οι πρώτες διαδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο αυτού που αποκαλείται αραβική άνοιξη. Η κυβέρνηση αντέδρασε δυναμικά.
- Πολύ γρήγορα, από τις πρώτες εβδομάδες της εξέγερσης, η αντιπολίτευση έλαβε βίαιες μορφές, προκαλώντας σχεδόν όσα θύματα είχαν υποστεί οι υπηρεσίες ασφαλείας.
- Η Ρωσία και η Κίνα άσκησαν βέτο σε όλα τα ψηφίσματα του ΟΗΕ ου καταδίκάζαν τη συριακή κυβέρνηση.
- Ο Εθνικός Συνασπισμός και ο Ελεύθερος Στρατός της Συρίας αναγνωρίστηκαν από ορισμένα ξένα κράτη ως νόμιμος εκπρόσωπος του συριακού λαού και ως "μετριοπαθής" αντιπολίτευση αντίστοιχα. Ωστόσο, σύντομα έγιναν εμφανείς οι συμμαχίες τους ή και η ταύτισή τους με την Τουρκία και με τζιχαντιστικές ομάδες.
- Οι Κούρδοι, εν μέρει μετά από συμφωνία με την κυβέρνηση της Συρίας, ανέλαβαν τον αγώνα κατά του **ISIS** στη Βόρεια Συρία. Αργότερα διεκδίκησαν αυτονομία εντός μιας συριακής ομοσπονδίας ή ακόμα και ανεξαρτησία σε συνεργασία με τις ΗΠΑ.

Συρία: Ιστορική Αναφορά IV

- Η εσωτερική σύγκρουση της Συρίας πολύ σύντομα «διεθνοποιήθηκε». Εκτός από τους χιλιάδες ξένους μαχητές, μεγάλες δυνάμεις όπως οι ΗΠΑ, η Ρωσία, η Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, το Ιράν, το Ισραήλ, η Ν. Αραβία, η Τουρκία παρενέβησαν στη σύγκρουση.
- Η ρωσική επέμβαση μετά από πρόσκληση της συριακής κυβέρνησης άλλαξε την πορεία του πολέμου δίνοντας το πάνω χέρι στις κυβερνητικές δυνάμεις- μαζί με Ιράν/ Χεζμπολάχ.
- ΗΠΑ και Ισραήλ έχουν πραγματοποιήσει αεροπορικές επιδρομές εναντίον των συριακών δυνάμεων.
- Από το 2016, η Τουρκία επενέβη επίσης στη Συρία.
- Το 2017 ήταν το έτος της κατάρρευσης του **ISIS** και της επαναφοράς της εξουσίας της συριακής κυβέρνησης σε μεγάλο βαθμό

Συρία: Χάρτης στρατιωτικής κατάστασης

